

2. Assistant Professor, Educational Sciences Department, Humanities, Science and Culture University, Tehran, Iran. Email: Goldasteh@usc.ac.ir

Publisher: Institute for Research & Planning in Higher Education & National Organization of Educational Testing

بررسی مقایسه‌ای شیوه‌نامه تخصیص اعتبار پژوهشی (گرت) اعضای هیأت علمی در دانشگاه‌های دولتی ایران

الهه سلیمان‌زاده، اکبر گلدسته

۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران؛ (نویسنده مسئول)، رایانامه: e.soleymanzadeh@mail.sbu.ac.ir

۲. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران. رایانامه: Goldasteh@usc.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف: هدف از انجام این پژوهش بررسی مقایسه‌ای و توصیف وضعیت مفاد و محتوای آیین‌نامه‌های اعتبار ویژه (گرت) اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های دولتی دارای آیین‌نامه اعتبار پژوهشی ویژه خود، با یکدیگر و با آیین‌نامه مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. روش پژوهش: این پژوهش از نظر هدف در زمره تحقیقات کاربردی، از نظر ماهیت یک پژوهش کیفی و از نظر روش یک مطالعه توصیفی تطبیقی است که برای انجام آن از اطلاعات و اسناد مرتبط در دانشگاه‌های منتخب و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش تمامی دانشگاه‌های دولتی کشور بوده‌اند که دارای آیین‌نامه اعتبار ویژه اعضای هیأت علمی خود بوده‌اند، که از بین آنها پنج دانشگاه (شهید بهشتی، تهران، تبریز، شیراز و فردوسی مشهد) به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده‌اند. یافته‌ها: تفاوت‌ها و شباهت‌های بین آیین‌نامه‌های اعتبار ویژه دانشگاه‌های مورد بررسی و آیین‌نامه مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در پنج حیطه موضوعی و ۵۳ شاخص شناسایی و دسته‌بندی شده‌اند. نتیجه‌گیری: این پژوهش نشان داد آیین‌نامه‌های اعتبار ویژه اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های دولتی، با آن که پایه و اساس تدوین و تنظیم آنها آیین‌نامه مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است، اما در بسیاری از موارد با یکدیگر متفاوت هستند و در عمل متناسب با فرهنگ و فلسفه خاص ارزش‌گذاری فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی هر دانشگاه تنظیم و تصویب شده‌اند. کلیدواژه‌ها: آیین‌نامه، اعتبار ویژه پژوهشی (گرت)، اعضای هیأت علمی، بررسی تطبیقی

استناد: سلیمان‌زاده، الهه؛ گلدسته، اکبر (۱۴۰۳) بررسی مقایسه‌ای شیوه‌نامه تخصیص اعتبار پژوهشی (گرت) اعضای هیأت علمی در دانشگاه‌های دولتی ایران. نامه

آموزش عالی، ۱۷(۶۷)، ۲۸-۴۷ صفحه. DOI:10.22034/hel.2024.2011891.1911

حق مؤلف © نویسندگان.

ناشر: مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سازمان سنجش آموزش کشور

مقدمه

در زمینه امور پژوهشی به طور خاص در سالهای گذشته، هر یک از مؤسسات کشور بنا به اهداف و ماموریت‌های خود معیارها و اولویت‌هایی برای انتخاب طرح‌ها یا مقالات خود تعیین نموده‌اند. طبق نظر شورای پژوهش‌های علمی کشور و واگذاری بخش عمده‌ای از بودجه تحقیقاتی به منظور اعمال مرکزیت در انتخاب طرح‌ها و جهت دادن بخش پژوهش به سوی اهداف توسعه‌ای کشور در قالب طرح‌های ملی، انتخاب معیارها و روش اعمال آنها (داوری) ضرورت بیشتری یافت. در عمل به دلیل نو بودن و تازگی این روش برای تخصیص بودجه، سریعاً معیارها و روش‌هایی برای داوری بین هزاران طرح پیشنهادی دریافت شده توسط کمیسیون‌ها و کمیته‌های تحت پوشش آنها تعیین و اعمال گردید. در عمل، تعدادی طرح انتخاب و ابلاغ گردید. اما در حین کار از یک طرف لزوم شفاف‌تر بودن معیارها و شاخص‌ها براساس اولویت‌های توسعه‌ای و از طرف دیگر ضرورت به کارگیری روش کاری همسان بیش از پیش محسوس گردید. تولید علم و گسترش مرزهای دانش از طریق اجرای انواع طرح‌های پژوهشی بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای، یکی از کارکردها و مأموریت‌های اساسی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی است. از سوی دیگر کارآیی و اثربخشی نظام‌های پژوهشی دانشگاهی مستقیماً وابسته به کمیت و کیفیت ورودی‌ها و فرآیندهای این نظام است. در این میان اعتبارات پژوهشی و چگونگی توزیع و تخصیص آن از مهمترین عناصر ورودی و فرآیندی این نظام به شمار می‌آید. اعتبار ویژه پژوهشی^۱ بخشی از اعتبارات پژوهشی دانشگاهی به شمار می‌رود که مستقیماً در اختیار اعضای هیأت علمی گذاشته می‌شود تا مطابق با آیین‌نامه و دستورالعمل مشخص در راه توسعه و بهبود فعالیتهای پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد. اگر چه هدف کل اعطای اعتبار پژوهشی در اکثر دانشگاه‌های داخلی و خارجی مشابه است، ولی چگونگی اعطا و نحوه هزینه و مصرف نمودن آن تابع مقررات و دستورالعمل‌های متفاوتی است که توسط شوراهای سیاست‌گذاری هر دانشگاه تصویب و ابلاغ شده است.

به منظور ایجاد وحدت رویه در تخصیص اعتبار پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری آیین‌نامه جامعی در این زمینه تدوین نموده است (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۱۳۹۰). با توجه به تفاوت ماهیت پژوهش‌ها در حوزه‌های مختلف فعالیت اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و هم چنین تفاوت در ارزش‌گذاری و اعتبارسنجی این نوع فعالیت‌ها، برخی دانشگاه‌ها (به ویژه دانشگاه‌های برتر کشور که دارای هیأت ممیزه مستقل نیز هستند)، با مینا قراردادادن آیین‌نامه مصوب وزارت متبوع، اقدام به تدوین و تصویب آیین‌نامه ویژه اعضای هیأت علمی خود نموده‌اند.

از عوامل تأثیرگذار بر جهت‌دهی فعالیت‌ها، تأمین و تخصیص منابع مالی و همچنین نظارت بر چگونگی مصرف آنها است. این مهم به طور غیرمستقیم بر تدوین آیین‌نامه ارتقاء و در نتیجه عملکرد اعضای هیأت علمی اثرگذار است. از این رو اصلاح آن می‌تواند تغییرات قابل ملاحظه‌ای بر نظام ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی داشته باشد. جایی که دانشگاه‌های دولتی دارای ردیف بودجه تعریف شده هستند، اما به دلیل ضعف ساختارهای نظارتی بر نحوه مصرف و هزینه‌کرد منابع، نمی‌توان عملکرد اعضای هیأت علمی را از این طریق تحت تأثیر قرار داد. این مهم در رابطه با عملکرد آموزشی آنان که معیارهای بسیار محدود و امتیازات بسیار کمی به آنها اختصاص داده شده، مشهودتر است. هرچند که استقلال مالی دانشگاه‌ها اختیارات قابل توجهی برای دانشگاه‌ها به وجود آورده است که در موارد متعددی موجب چابکی و حذف دیوانسالاری در فرایندهای مالی شده، اما ضعف نظارت در وضعیت موجود عاملی است که جهت‌دهی به عملکرد اعضای هیأت علمی را تحت تأثیر قرار داده است (یوسفی، ۱۴۰۰).

در عمل این نوع آیین‌نامه‌ها نیز برای تمامی حوزه‌های فعالیت اعضای هیأت علمی (علوم انسانی، فنی مهندسی، علوم پایه و ...) ارزشیابی یکسانی از شیوه تخصیص اعتبار پژوهشی به ذی نفعان را به تصویر می‌کشند. این مسئله می‌تواند مانند یکسان بودن آیین‌نامه ارتقای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی - پژوهشی کشور در حوزه‌های مختلف، چالش برانگیز باشد. علاوه بر آن، مفاد و محتوای این گونه آیین‌نامه‌ها با آن که از یک آیین‌نامه واحد اقتباس شده و باید به اصول آن وفادار باشند، در برخی موارد متفاوت و در برخی موارد مشابه هستند. به عبارت دیگر، با وجود آن که اعضای هیأت علمی با تخصص‌ها، رشته‌ها و حوزه‌های فعالیت مشابه در دانشگاه‌های متفاوت فعالیت دارند، اما تخصیص اعتبار پژوهشی به آنان با رویه‌ها، میزان و سنجش‌های ارزشی متفاوتی به اجرا در می‌آید. با توجه به مقایسه آیین‌نامه اعتبار ویژه پژوهشی دانشگاه‌های مورد بررسی در پژوهش فوق که دانشگاه‌های علوم انسانی را شامل می‌شود انتظار می‌رود این پژوهش بتواند دریچه تازه‌ای را به روی سیاست‌گذاران وزارت متبوع بگشاید تا از منظر نگرش حوزه‌ای به آیین‌نامه اعتبار ویژه پژوهشی بتواند مسائل و ابهامات موجود در زمینه اعتبار پژوهشی را در حوزه علوم انسانی و علوم اجتماعی و رفتاری برطرف نماید. انجام این مقایسه می‌تواند مقدمه‌ای مناسب برای اصلاح و ارائه بودجه‌های پژوهشی در حوزه علوم انسانی، حل بخش مهمی از تخصیص اعطای گرنٹ به استادان این حوزه، توجه به طولانی و دشواری تسویه

1. Grant

گرت و عدم تمایل استادان به دریافت، تعیین معیار و ملاک مشخص برای پرداخت گرت و توجه به بروز رسانی مدت آیین نامه گرت باشد، لذا این پژوهش به دنبال آن است تا با شناسایی تفاوت‌ها و شباهت‌های موجود و تحلیل در آیین‌نامه‌های تخصیص اعتبار ویژه پژوهشی به اعضای هیأت علمی دانشگاهها در قالب یک بررسی مقایسه‌ای، این امکان را فراهم آورد که به چگونگی سنجش و ارزشیابی فرآیند تخصیص این نوع اعتبار ویژه پی‌برده و زمینه لازم را برای واکاوی اثرات مستقیم و جانبی آن در گسترش و شکل‌گیری فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاهها فراهم کند.

بنابر این پرسش اصلی این پژوهش آن است که چه تفاوت‌ها و شباهت‌هایی در مفاد و محتوای آیین‌نامه تخصیص اعتبار پژوهشی به اعضای هیأت علمی دانشگاههایی که آیین‌نامه خاص خود را در این زمینه دارند، وجود دارد؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

اعتبار ویژه پژوهشی

یکی از راههای ارزیابی تولیدات علمی، سنجش اثرگذاری آنها در پیشبرد دانش بشری از طریق بررسی عملکرد استنادی مقالات است. عوامل بسیاری می‌توانند بر عملکرد استنادی پژوهش‌ها موثر باشند. در این میان برخورداری از اعتبارات پژوهشی یکی از تعیین‌کننده‌ترین عوامل است. شواهد نشان می‌دهد که برخورداری از اعتبارات پژوهشی و کمکهای مالی می‌تواند نه تنها به افزایش بهره‌وری علمی و گسترش همکاری‌ها منجر شود (لاندری، تراور و گودین^۱، ۱۹۹۶) بلکه استناد و اثرگذاری پژوهش را نیز به نحو چشمگیری بهبود می‌بخشد (ژائو^۲، ۲۰۱۰).

فعالیت‌های پژوهشی و فناوری؛ مجموعه‌ای از فعالیت‌های عضو هیأت علمی است که ضمن هدفمند بودن، قابلیت کشف و توسعه حقایق و به کارگیری یافته‌های علمی را دارد و با هدف رفع نیاز جامعه، توسعه مرزهای دانش و بسط فناوری‌های برخورداری از اولویت، در کشور است. اعتبار ویژه پژوهشی نوعی اعتبار مالی است که به منظور فراهم کردن بستر لازم برای رشد کمی و کیفی فعالیت‌های علمی - پژوهشی اعضای هیأت علمی و پشتیبانی غیر مستقیم از پژوهش‌های دانشجویی در مقاطع تحصیلات تکمیلی، در تعریف و اجرای پژوهش‌های مؤثر در حل مسائل تخصصی - حرفه‌ای درون دانشگاهی (داخلی) و برون دانشگاهی (ملی و بین‌المللی) و در جهت رسیدن دانشگاه به جایگاه ممتاز ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و بر اساس فعالیت‌های علمی تعریف شده در آیین‌نامه به عضو هیأت علمی تعلق می‌گیرد. مهمترین اهداف اعتبار ویژه پژوهشی به شرح زیر می‌باشد:

- هدفمند نمودن اعتبار پژوهشی و هم جهت کردن آن با سایر اعتبارات پژوهشی دانشگاه
- ترغیب و تشویق اعضای هیأت علمی دانشگاه به انجام هر چه بهتر فعالیت‌های پژوهشی و فراهم نمودن شرایط مناسب برای تحقق اهداف و برنامه‌های پژوهشی دانشگاه
- تقویت دانشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی مستقل جهت ایجاد هسته‌های تحقیقاتی
- افزایش میزان بهره‌وری اعضای هیأت علمی و استفاده بهینه از منابع مالی پژوهشی در جهت ارتقاء فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه
- حرکت در راستای رفع مشکلات پژوهشی کشور
- ایجاد فضای مناسب جهت تعامل اعضای هیأت علمی دانشگاه با صنایع و سازمان‌های خارج از دانشگاه

اعتبار پژوهشی، بودجه‌ای است که به موجب آیین‌نامه بر اساس امتیازهای پژوهشی اعضای هیأت علمی و اعتبارات پژوهشی دانشگاه، سالانه در اختیار اعضای هیأت علمی واجد شرایط قرار می‌گیرد تا در ارتباط با فعالیت‌های پژوهشی خود هزینه کنند. در واقع اساس و بنیاد این آیین‌نامه تعیین مسیر فعالیت‌هایی است که عضو هیأت علمی باید آن را طی کند تا منجر به کسب امتیاز مورد نیاز شده تا امتیاز را تبدیل به پول و هزینه کند.

1. Landry, Traore & Godin

2. Zhao

شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی آموزشی و پژوهشی

این شیوه‌نامه در اجرای ماده ۸ آیین‌نامه ارتقای مرتبه مصوب جلسه ۷۷۶ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، ابلاغی طی نامه‌ی شماره‌ی ۱۳۹۵/۰۴/۲۷ د.ش مورخ ۹۵/۷۴۵۳ به شرح کلی تدوین شده و برای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دولتی و غیر دولتی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری وابسته به سایر دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی کشور لازم الاجراست. با این تفاوت که هر دانشگاه و موسسه‌ای بر اساس مرجع تصویب خود آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی را تصویب و پایه‌گذاری نموده است ولی عمده مفاد و مقررات بر اساس آیین‌نامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بر گرفته است. در ماده (۱۶) برنامه پنجم توسعه بر "تغییر آیین‌نامه ارتقا به نحوی که تا پنجاه درصد امتیازات پژوهشی اعضای هیأت علمی معطوف به رفع مشکلات کشور باشد" تأکید شده است. آیین‌نامه گرت که برگرفته از اصول و مفاد آیین‌نامه ارتقاء است باید در راستای اهداف و فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی بوده و قابلیت اثرگذاری بر بخش‌های مختلف جامعه مانند صنعت، خدمات، کشاورزی، اقتصاد، فرهنگ و... را داشته باشد در حالی که فعالیت‌های پژوهشی که همانا شاهد آن حل نشدن بسیاری از مسائل در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، صنعت، کشاورزی و ... همچنین کم توجهی به اولویت‌ها و رفع نیازهایی است که با عملکرد دانشگاه‌ها و اعضای هیأت علمی ارتباط دارد. همچنین بروز و ظهور مسائل دیگری مانند بیکاری فارغ‌التحصیلان، ضعف ارتباط میان دانشگاه با صنعت و به طور کل جامعه از مصادیق تأثیر این ابزار سیاستی مهم است. بنابراین اصلاح نظام ارتقاء می‌تواند در کنار اصلاح سایر عناصر نظام آموزش عالی به ویژه آیین‌نامه اعتبار ویژه پژوهشی منجر به سهولت در دستیابی به اهداف متصور شود.

بخش قابل توجهی از وظایف و فعالیت‌های مدیریت پژوهش در دانشگاه‌ها و مراکز و مؤسسات تحقیقاتی به سه محث مهم و حساس تامین اعتبارات مالی پژوهشی، نظام توزیع و تخصیص اعتبارات پژوهش و نظارت، ارزیابی و اصلاح نظام مالی پژوهش مربوط می‌شود. بر همین اساس مطالعات و تلاش‌های نظری و عملی متعددی در هر یک از این حوزه‌ها صورت گرفته است. از جمله می‌توان به مقاله "تامین اعتبارات مالی تحقیقات در آموزش عالی" که به ابعاد مختلف این موضوع پرداخته است، اشاره نمود (فریدمن و فریدمن، ۱۹۹۰).

لیفنر^۲ (۲۰۰۳) و اسپاتیس^۳ (۲۰۰۴) در بحث از تخصیص منابع در آموزش عالی به روند افزایش سهم بخش خصوصی و غیر دولتی در تامین منابع مالی تحقیقات دانشگاهی و اعطای جوایز و اعتبارات پژوهشی به اعضای هیأت علمی میرز دانشگاه اشاره کرده است. در پژوهشی تحت عنوان روابط دانشگاه و صنعت و اعطای اعتبارات پژوهشی، به انواع روش‌های پرداخت اعتبارات مالی به اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها برای توسعه فعالیت‌ها و خدمات پژوهشی آنان اشاره کرده است (بوتل، کنی، ۱۹۸۶).

فیلی مور^۵ (۱۹۸۶) در گزارش پایانی پژوهش گسترده خود به شاخص‌های عملکرد پژوهشی دانشگاهی با تأکید بر اعتبار پژوهشی اشاره کرده و وضعیت این اعتبارات در دانشگاه‌های انگلستان را گزارش نموده است.

بناونت^۶ و همکاران (۲۰۱۱) در مطالعه خود نشان دادند که بیش از نیمی از انتشارات کمک مالی دریافت کرده‌اند که بخش اعظم آنها در مجلات دارای ضریب تأثیر در مجله گزارش‌های استنادی منتشر شدند. وانگ، لیو و دینگ^۷ (۲۰۱۲) در مطالعه خود نشان دادند که بیش از هفتاد درصد از مقالات چین تامین اعتبار شده است و در حدود نیمی از مقالات کشورهای آمریکا، آلمان، انگلستان، ژاپن، فرانسه، ایتالیا، کانادا، اسپانیا، استرالیا از حمایت مالی برخوردار بوده‌اند و کشور ایتالیا با (۳۳/۰۸ درصد) کمترین درصد مقالات تامین اعتبار شده را داشته‌اند.

ستوده و امید^۵ (۱۳۹۵)، در پژوهشی با عنوان بررسی نقش اعتبارات پژوهشی داخلی و خارجی در بهبود اثرگذاری پژوهشی پرداخته‌اند نتایج پژوهش بیانگر آن است که برتری استنادی مقالات برخوردار از اعتبارات پژوهشی، می‌تواند علت یا معلول جذب اعتبارات باشد. ضمن اینکه ممکن است اعتبارات پژوهشی به ارتقای کیفیت تولیدات علمی و در نتیجه افزایش استناد به آنها انجامیده باشد. از طرفی نیز احتمال دارد مقالات با

- 1 Friedman & Friedman
- 2 Liefner
- 3 Spathis
- 4 Buttlet & Kenney
- 5 Phillimor
- 6 Benavent & el
- 7 Wang, liu & Ding

کیفیت بالا در جذب اعتبار پژوهشی موفق‌تر باشند و این امر در جذب استناد بیشتر موثر باشد. به هر روی با توجه به اهمیت موضوع در ارتقای کیفی و اثرگذاری پژوهش، می‌توان موفقیت در جذب اعتبارات پژوهشی به ویژه منابع خارجی را به عنوان شاخص ارزیابی پژوهشگران به کار گرفت.

قهرمانی و همکاران (۱۳۹۱)، در پژوهشی با عنوان ارزیابی اثربخشی طرح اعتبار ویژه پژوهشی دانشگاهی و ارائه راهکارهای اصلاحی پرداخته‌اند در این پژوهش که به شیوه توصیفی پیمایشی انجام شده است. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها حاکی از آن است که اعطای طرح اعتبار ویژه پژوهشی طی سال‌های ۸۷-۱۳۸۴ روند رو به رشدی داشته است و بیشترین و کمترین میزان برخورداری از اعتبار ویژه پژوهشی به ترتیب در علوم پایه (۵۶ درصد) و هنر (۳ درصد) بوده است. همچنین یافته‌ها حاکی از آن است که در مجموع ۷۵٫۴ درصد از اهداف مصوب طرح، تحقق یافته است و شایسته است برای اثربخشی بیشتر طرح اصلاحاتی در فرایندهای انجام، قوانین و مقررات مالی و شیوه ارزیابی و امتیازدهی فعالیت‌های پژوهشی صورت گیرد.

جوکار و همکاران (۲۰۱۱)، با بررسی تولیدات علمی ایران در سالهای ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۹، عملکرد استنادی انتشارات تامین اعتبار شده ایران را مورد مطالعه قرار داده و با انتشارات تامین اعتبار نشده مقایسه کردند. یافته‌های مطالعه آنان نشان داد تنها ۱۲/۵ درصد انتشارات ایران در سالهای مورد مطالعه تامین اعتبار شده‌اند.

گلینی مقدم و حیدری نسب (۱۳۹۶)، در پژوهشی با عنوان گرنت: تحلیل، ارزیابی و آسیب‌شناسی مطالعه‌ی موردی در دو دانشگاه تهران (دانشگاه علامه طباطبائی و دانشگاه شاهد) به این نتیجه رسیده‌اند که در هر دو دانشگاه نگرارش مقاله علمی پژوهشی و ISI مورد تاکید است. در موارد هزینه کرد بودجه گرنت، تشابه دو دانشگاه چشمگیر بوده هر چند در جزییات، تفاوت‌ها زیادند و معیارهای امتیازدهی فعالیت‌های پژوهشی نیز تفاوت قابل ملاحظه‌ای را نشان می‌دهد.

در مجموع می‌توان گفت، ایران مطالعات زیادی درباره‌ی اعتبارات پژوهشی انجام نشده است. مرور پژوهش‌ها به ویژه تحقیقات داخلی نشان داده است که پژوهشگران کمبود امکانات و تجهیزات، مقررات دست و پا گیر اداری، نداشتن نگرش مثبت مدیران اجرایی به فواید پژوهش و بهره‌برداری از نتایج پژوهش‌ها، مشغله کاری زیاد به ویژه فعالیت‌های آموزشی زیاد در دانشگاه، دسترسی نداشتن به منابع اطلاعاتی، فقدان بودجه مناسب، پایین بودن حق‌التحقیق و مراحل دشوار و طولانی دریافت بودجه طرح‌های پژوهشی، فقدان مهارت‌های پژوهشی و انگیزه را از جمله موانع پژوهش دانسته‌اند.

روش پژوهش

در این پژوهش از روش توصیفی و تطبیقی استفاده شد. مطالعه تطبیقی، نوعی بررسی است که پدیده‌ها را در کنار هم قرار می‌دهد و به منظور یافتن نقاط افتراق و تشابه آنها را تجزیه و تحلیل می‌کند. مطالعه تطبیقی توصیفی به پژوهش‌های اکتشافی اطلاق می‌شود که هدفشان صرفاً توصیف دو یا چند پدیده یا وضعیت از طریق مقایسه ویژگی‌های آنهاست. بررسی‌های تطبیقی در نظام‌های آموزشی ضمن اینکه می‌کوشد به تشریح و توصیف نظام‌های آموزش بپردازد با مقایسه و تجزیه و تحلیل واقعیت‌های موجود نظام‌های آموزش، به تبیین علل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی پیدایش واقعیت‌های موجود نظام‌ها نیز توجه دارد و تلاش می‌کند تا مجموعه عوامل و زمینه‌های موثر در ایجاد موفقیت‌ها و شکست‌های نظام‌های آموزشی را نشان دهد.

این پژوهش از نظر هدف در زمره تحقیقات کاربردی، از نظر ماهیت یک پژوهش کیفی، از نظر میزان کنترل متغیرها از نوع غیر آزمایشی، از نظر روش یک مطالعه تطبیقی است. جامعه آماری در این پژوهش تمامی دانشگاه‌های دولتی بوده‌اند که آیین‌نامه تخصیص اعتبار پژوهشی ویژه خود داشته‌اند. نمونه‌های مورد نیاز پژوهش به طور هدفمند و به صورت نوعی از دانشگاه‌های دولتی برتر در حوزه علوم انسانی انتخاب شده است که شامل (دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه تهران، دانشگاه تبریز، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه شیراز) بوده است. ملاک برتری این دانشگاه‌ها، رتبه دانشگاه‌های دولتی ایران در نظام رتبه بندی لایدن^۱ در سال ۲۰۱۹ (جدول شماره ۱) بوده است.

¹ Leiden

جدول ۱. دانشگاه‌های دولتی ایران در سال ۲۰۱۹ در نظام رتبه بندی لایدن

ردیف	نام دانشگاه	رتبه در سال ۲۰۱۹
۱	دانشگاه علم و صنعت ایران	۵۸۸
۲	دانشگاه تبریز	۵۹۷
۳	دانشگاه تهران	۶۱۸
۴	دانشگاه صنعتی اصفهان	۶۴۲
۵	دانشگاه صنعتی شریف	۶۵۵
۶	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۷۰۷
۷	دانشگاه شیراز	۷۲۴
۸	دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۷۳۲
۹	دانشگاه شهید بهشتی	۷۳۹
۱۰	دانشگاه فردوسی مشهد	۷۶۸

فرآیند اجرای پژوهش

در مرحله اول با استفاده از مطالعه اسنادی به کنکاش در ادبیات مکتوب و نظری در ارتباط با شاخص‌ها، داده‌ها و اسناد مرتبط با آیین‌نامه‌های دانشگاه‌های منتخب پرداخته شد. با جستجو در سایت‌های رسمی کشور و دانشگاه‌ها (سایت‌های رسمی دانشگاهی، منابع آیین‌نامه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) و همچنین مقالات مرتبط داخلی به جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز پرداخته شد. در مرحله بعد آیین‌نامه‌ها گردآوری شده از هر دانشگاه فیش برداری شده‌اند. و در مرحله آخر با استخراج وضعیت دانشگاه‌های منتخب در شاخص‌های آیین‌نامه اعتبار پژوهشی (گرنیت) اعضای هیأت علمی از طریق مطالعه تطبیقی مؤلفه‌های هر آیین‌نامه داخلی مورد مقایسه قرار گرفته و شباهت‌ها و تفاوت‌ها استخراج شد. فرایند مطالعه تطبیقی در چهار مرحله انجام می‌شود:

- ۱- مرحله توصیف: در این مرحله پژوهشگر باید به توصیف نموده‌ها و پدیده‌های مورد تحقیق بر اساس شواهد و اطلاعاتی که از منابع مختلف معتبر به دست می‌آورد بپردازد. (مشاهده- اسناد و گزارشات که خود شامل: سابقه آیین‌نامه گرنیت، مفاد کلی آیین‌نامه و مرجع تصویب کنندگان و ...)
- ۲- مرحله تفسیر: واری‌اسی اطلاعات مرحله اول و تحلیل اطلاعات مبتنی بر اصول و شیوه‌های مرسوم در حوزه علوم انسانی.
- ۳- مرحله همجواری: اطلاعات طبقه‌بندی و در کنار هم قرار می‌گیرند و چارچوبی برای مرحله بعد فراهم می‌شود. در این مرحله فرضیه متولد می‌شود. بعد از مرحله همجواری مرحله مقایسه است که تشابهات و تفاوت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. رد یا قبول فرضیه تحقیق در این مرحله امکان‌پذیر می‌شود. محقق می‌تواند این مراحل را در ۲ مرحله ادغام و تلفیق کند. با تحلیل شباهت‌ها و تفاوت‌های موجود و برجسته نمودن نکات مهم و معرفی مزیت‌های برنامه‌های اجرا شده در دانشگاه‌های منتخب، هدف مطالعه‌ی دانشگاه‌های دیگر را نیز در زمینه اعتبار پژوهشی اعضای هیأت علمی در بر می‌گیرد.
- ۴- مرحله نتیجه‌گیری: استخراج شباهت‌ها و تفاوت‌های ویژگی‌های مورد بررسی بین واحدهای نمونه منتخب و نتیجه‌گیری در خصوص علت بروز تفاوت‌ها و شباهت‌ها و تحلیل آنها.

یافته‌ها

توصیف واحدهای منتخب مورد بررسی

دانشگاه شهید بهشتی دارای ۲۰ دانشکده، ۱۰ پژوهشکده، ۲ پردیس دانشگاهی و ۱۰ مرکز تحقیقاتی می‌باشد. تعداد اعضای هیأت علمی حدود ۹۰۰ نفر است که هم اکنون در واحدهای مختلف مشغول فعالیت هستند. آیین‌نامه اعتبار ویژه دانشگاه شهید بهشتی دارای ۷ ماده شامل: ماده ۱ تعریف اعتبار پژوهشی، ماده ۲ اهداف، ماده ۳ شیوه محاسبه اعتبار ویژه، ماده ۴ ضوابط تخصیص، ماده ۵ نحوه امتیازدهی به فعالیت‌های پژوهشی فناوری به تفکیک نوع فعالیت، ماده ۶ محل و نحوه هزینه کرد اعتبار ویژه اعضای هیأت علمی، ماده ۷ ضوابط تسویه اعتبار ویژه که مرجع تصویب آیین‌نامه هیأت امنای دانشگاه است.

دانشگاه تهران دارای ۶ دانشکدهگان (شامل: دانشکدهگان فنی، دانشکدهگان علوم، دانشکدهگان کشاورزی و منابع طبیعی، دانشکدهگان ابوریحان، دانشکدهگان هنرهای زیبا، دانشکدهگان فارابی) که هر یک از این دانشکدهگان خود شامل زیر مجموعه‌هایی است. حوزه پردیس‌های منطقه‌ای که شامل: پردیس البرز، پردیس بین‌المللی ارس، پردیس بین‌المللی کیش؛ حوزه علوم انسانی و حوزه علوم اجتماعی و رفتاری که به نوبه خود دانشکده‌های مربوطه را در درون خود جای داده است. همچنین دانشگاه تهران شامل دانشکده دامپزشکی، دانشکده علوم و فنون نوین، دانشکده حکمرانی، دانشکده تجارت و مالیه، دانشکده گردشگری می‌باشد که هر یک فعالیت‌های خاص خود را به طور مجزا دارد. ضمن اینکه دانشگاه تهران دارای موسسات و مراکز تحقیقاتی (شامل: مراکز پژوهش و تحقیقاتی، موسسات آموزشی و پژوهشکده‌ها، کرسی‌های یونسکو، سایر مراکز و موسسات، قطب‌های علمی است که باز به نوبه خود هر یک دربردارنده زیرمجموعه‌ها و موسسات فعالیت است) می‌باشد. ۲۰۹۴ عضو هیات علمی دارد. اعضای هیات علمی هر پردیس/دانشکده یا مرکز تحقیقاتی مستقل، اطلاعات مربوط به فعالیت‌های پژوهشی خویش شامل مقاله، کتاب، همایش، ابداع، اختراع، نشان‌های پژوهشی و... را در سامانه مدیریت اطلاعات پژوهشی و نوآوری دانشگاه وارد نموده و نیز مستندات مربوط را در سامانه بارگذاری و در صورت درخواست کارشناس ذیربط به معاونت پژوهشی واحد ارائه می‌نمایند. آیین‌نامه اعتبار ویژه دانشگاه تهران دارای ۸ ماده شامل: ماده ۱ اهداف، ماده ۲ شرایط و ضوابط تخصیص اعتبار ویژه، ماده ۳ اعطای اعتبار ویژه اهدایی، ماده ۴ معیارهای تخصیص اعتبار ویژه، ماده ۵ تجهیزات پژوهشی اهدایی، ماده ۶ نحوه ارزیابی عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی دانشگاه، ماده ۷ نحوه تعیین امتیاز بالاسری طرح‌های کاربردی منعقد در واحدهای مختلف دانشگاه، ماده ۸ نحوه تعیین امتیاز تجهیزات طرح‌های کاربردی منعقد در واحدهای مختلف دانشگاه، مرجع تصویب آیین‌نامه شورای پژوهش و فناوری دانشگاه است.

دانشگاه تبریز دارای ۲۰ دانشکده و ۱۰ پژوهشکده است. ۷۸۰ عضو هیات علمی دارد. به منظور ترغیب و تشویق هرچه بیشتر اعضای محترم هیات علمی دانشگاه تبریز به افزایش دستاوردهای پژوهشی و فناوریانه داخلی و بین‌المللی و فراهم آوردن منابع مالی لازم برای این منظور، آیین‌نامه تخصیص گرنت در سال ۱۳۹۹ در شورای پژوهش و فناوری دانشگاه مورد بازنگری قرار گرفت. آیین‌نامه اعتبار ویژه دانشگاه تبریز دارای ۴ ماده شامل: ماده ۱ اهداف، ماده ۲ ضوابط و مقررات کلی، ماده ۳ معیارهای تخصیص اعتبار گرنت (گرنت نوع ۱- گرنت نوع ۲)، ماده ۴ نحوه هزینه‌کرد گرنت، مرجع تصویب آیین‌نامه شورای پژوهش و فناوری دانشگاه است.

دانشگاه شیراز دارای ۱۵ دانشکده و ۶ پژوهشکده است. ۹۴۲ عضو هیات علمی دارد. آیین‌نامه اعتبار ویژه اعضای هیات علمی نخستین بار در شورای پژوهشی دانشگاه در سال ۱۳۹۵ به تصویب رسیده و در سال ۱۴۰۰ دوباره بازنویسی شد. آیین‌نامه اعتبار ویژه دانشگاه شیراز دارای ۵ ماده شامل: ماده ۱ مقدمه، ماده ۲ تعریف‌ها، ماده ۳ ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی، ماده ۴ ارزیابی فعالیت‌های مربوط به جامعه و صنعت، ماده ۵ امور شرکت‌های دانشگاهی، کارآفرینی و تحقیق و توسعه؛ مرجع تصویب آیین‌نامه هیات رئیسه دانشگاه است.

دانشگاه فردوسی مشهد دارای ۱۳ دانشکده و ۸ پژوهشکده، ۲ مرکز پژوهشی، ۲ گروه پژوهشی و ۱۰ قطب علمی است که ۸۰۰ عضو هیات علمی دارد. اعتبارات طرح پژوه در اختیار دانشکده قرار داده می‌شود. پرداخت این اعتبار پس از تأیید رییس یا معاون / معاون پژوهش و فناوری دانشکده صورت می‌گیرد. آیین‌نامه اعتبار ویژه دانشگاه فردوسی مشهد دارای ۸ ماده شامل: ماده ۱ اهداف، ماده ۲ تخصیص امتیاز، ماده ۳ تعیین امتیاز و اعتبار پژوه، ماده ۴ تامین اعتبارات پژوه، ماده ۵ فعالیت‌های مشمول پژوه، ماده ۶ نحوه هزینه‌کرد اعتبار و تنظیم اسناد، ماده ۷ محاسبه و ممیزی امتیازات، ماده ۸ امتیاز ویژه، مرجع تصویب آیین‌نامه کارگروه طرح پژوه دانشگاه است.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یکی از ۱۹ وزارتخانه دولت ایران و مسئول انسجام بخشیدن به امور اجرایی، سیاست‌گذاری نظام دانشی، پژوهشی و فناوری ایران است. وزارت علوم که دارای ساختار و بخش‌های مختلفی است در حوزه آموزش عالی دارای ۷ معاونت اصلی شامل: ۱- معاونت حوزه وزارتی ۲- معاونت آموزشی ۳- معاونت اداری مالی و مدیریت منابع ۴- معاونت پژوهشی ۵- معاونت فناوری و نوآوری ۶- معاونت حقوقی و امور مجلس ۷- معاونت فرهنگی و اجتماعی می‌باشد. آیین‌نامه پوهانه اعضای هیات علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای ۶ ماده شامل: ماده ۱ اهداف، ماده ۲ نحوه اجرای پژوهانه، ماده ۳ موارد استفاده از پژوهانه، ماده ۴ مقررات اجرایی، ماده ۵ نظارت بر اجرا، ماده ۶ تصویب می‌باشد و دارای ۱ تبصره که در تاریخ ۱۳۹۰/۰۶/۲۷ به تأیید وزیر علوم رسیده است.

تفسیر وضعیت آیین‌نامه‌های اعتبار پژوهشی در واحدهای منتخب مورد بررسی

آیین‌نامه اعتبار پژوهشی (گرنت) اعضای هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی دارای اهداف کلان و خرد، نحوه امتیازدهی، چگونگی تخصیص و نحوه هزینه‌کرد اعتبار مالی پژوهشی می‌باشد. در این پژوهش سعی شده است به شرح نحوه امتیازدهی فعالیت‌های پژوهشی و فناوری اعضای هیات علمی به تفکیک نوع فعالیت برای اعتبار ویژه و برنامه‌های علمی یعنی ماده ۵ پرداخته شود. امتیاز گرنت دانشگاه شهید بهشتی شامل: امتیازدهی متفاوت به مقالات، طرح‌ها و خدمات پژوهشی برون سازمانی و جذب اعتبار پژوهشی ملی / بین‌المللی، تجهیزات آزمایشگاهی غیر

مصرفی متعلق به دانشگاه، درآمدهای خدمات پژوهشی ثبت شده در سامانه بیت دانشگاه، فرصت‌های مطالعاتی کوتاه مدت دانشجویان دکترا داخل و خارج، امتیازدهی به ازای پذیرش محققان داخل و خارج به شرطی که منابع مالی آن خارج از دانشگاه تامین شود.

حمایت از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ی دکترا با قرارداد ثبت شده در دانشگاه، جذب گرت ملی / بین‌المللی از محل عقد تفاهم‌نامه با دانشگاه، جذب دانشجوی خارجی حداکثر به مدت ۲ سال پس از دفاع از پروپوزال، امتیازدهی به کتابهای منتشر شده، اختراع / اکتشاف / نوآوری و نظریه‌پردازی، میزان ارجاعات به پتنت ثبت شده در هر سال، تولید و انتقال دانش فنی / فعالیت‌هایی که منجر به تجاری‌سازی محصول / فرایند، نظریه‌پردازی در حوزه علوم انسانی، اجتماعی، معارف اسلامی و سایر حوزه‌های علوم، تولید و معرفی ارقام زیستی جدید، تدوین استانداردهای ملی چاپ شده، تعیین توالی ژن ثبت شده در مراجع، کسب رتبه در جشنواره‌های ملی و بین‌المللی مرتبط با حوزه تخصصی، کسب عنوان پژوهشگر برتر کشوری، کسب عنوان استاد نمونه کشوری و نشان‌های دانش، سرپرستی تیم‌های دانشجویی دانشگاه موفق به کسب مقام در مسابقات ملی و بین‌المللی، ریاست، دبیری و اجرای همایش‌های معتبر ملی و بین‌المللی، عضویت در کمیته‌های علمی و اجرایی همایش‌های ملی و بین‌المللی، عضویت در کمیته‌های علمی و اجرایی و داوری جشنواره‌های ملی (خوارزمی، فارابی و ...)، عضویت در هیأت تحریریه (۱)، سردبیری (۲)، یا دستیار سردبیری یا مدیر داخلی مجلات معتبر نمایه شده، ارائه سخنرانی کلیدی یا مدعو در همایش‌های ملی و بین‌المللی، دریافت جوایز ملی و بین‌المللی معتبر، عضویت در هیأت مدیره انجمن‌های علمی، عضویت در قطب‌های پژوهشی، فعالیت‌ها و دستاوردهای فناورانه، تاسیس شرکت دانش بنیان، تاسیس شرکت دارای مجوز پذیرش و قرارداد استقراء در پارک علم و فناوری دانشگاه، تجاری‌سازی هر محصول در شرکت دانش بنیان بر اساس قرارداد با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، تاسیس آزمایشگاه‌های مرجع؛ (فعالیت‌های آموزشی شامل: راهنمایی رساله دکترا و پایان‌نامه ارشد، تدریس در کارگاه تخصصی)، فعالیت‌های ترویج علم و فناوری.

امتیازهای قابل محاسبه فعالیت‌های پژوهشی-فناوری اعضای هیأت علمی برای اعتبار ویژه (گرت) و برنامه‌های علمی دانشگاه تهران شامل: امتیازدهی متفاوت به مقالات، امتیازدهی به نقد مقاله‌ها و کتاب در نشریات، امتیازدهی به مقاله‌های بین‌المللی در حوزه علوم انسانی و هنر، امتیازدهی به کتاب‌های چاپ شده، تألیفی / ترجمه، چاپ پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی در قالب کتاب، تهیه مطالعه موردی به عنوان بخشی از یک کتاب؛ (نشان‌های علمی پژوهشی شامل: امتیازدهی به جشنواره‌های بین‌المللی، دریافت جایزه (ابوریحان، مصطفی، فرهنگستان))، اختراعات، اکتشافات، آثار بدیع هنری ثبت شده و فعالیت‌های ترویج علم و فناوری، امتیاز به آثار هنری در دانشکده هنرهای تجسمی، امتیاز شرکت در نمایشگاه و چاپ اثر در دانشکده هنرهای تجسمی، کسب مقام و جایزه در نمایشگاه‌ها و جشنواره‌های بین‌المللی و منطقه‌ای مقام‌های اول تا سوم، شرکت در نمایشگاه‌های جمعی معتبر ملی و بین‌المللی، برگزاری نمایشگاه داخلی و بین‌المللی انفرادی، چاپ اثر در کتاب و کاتالوگ معتبر ملی و بین‌المللی، استفاده از ظرفیت رسانه‌های شنیداری، دیداری و مکتوب جهت انتشار دانش تخصصی و حل مشکلات و بحران‌های روز، انتقال دانش و فناوری به متقاضیان (حضور، غیر حضور) در داخل نمایشگاه، برگزاری مسابقات و جشنواره‌های تخصصی، ارائه نظریه‌های نوین، تدوین و چاپ استانداردهای ملی چاپ شده توسط موسسه استاندارد و تحقیقات صنعت ایران، تعیین توالی ژن ثبت شده در مراجع قانونی / علمی داخلی و خارج از کشور، طرح‌های کاربردی، قراردادهای داخلی و خارجی، امتیاز گرت تجهیزات ثبت شده به عنوان اموال دانشگاه، فعالیت‌ها و دستاوردهای فناورانه، اعضای هیأت علمی دارای شرکت دانش بنیان مستقر در پارک علم و فناوری دانشگاه، عضو شبکه فناوری دانشگاه. این آیین‌نامه که با عنوان تخصیص اعتبار ویژه (گرت) به اعضای هیأت علمی دانشگاه تهران نامیده می‌شود بر اساس اصلاحات انجام شده در ۸ ماده و ۲۷ تبصره در ابتدای سال ۱۴۰۱ در جلسات متعدد شورای پژوهش و فناوری دانشگاه تصویب شده است. آیین‌نامه گرت دانشگاه تهران دارای ۱ نوع متفاوت دیگر نیز است که با عنوان آیین‌نامه تخصیص اعتبار ویژه (گرت) به کارشناسان پژوهشی است که این آیین‌نامه با ۵ ماده و ۱ تبصره در تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۰۹ در شورای پژوهشی و فناوری دانشگاه مورد تصویب قرار گرفت و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می‌باشد.

امتیازهای قابل محاسبه فعالیت‌های پژوهشی-فناوری اعضای هیأت علمی برای اعتبار ویژه (گرت) و برنامه‌های علمی دانشگاه تبریز شامل: امتیازدهی متفاوت به مقالات، سخنرانی تخصصی در مجامع علمی، طرح تحقیقاتی خاتمه یافته برون دانشگاهی داخل کشور، تجهیزات (آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی، تعمیرات و نگهداری) خریداری شده، امتیازدهی به اساتید میزبان طرح‌های پسا دکترا، امتیاز به طرح‌های بین‌المللی، امتیازدهی به اساتید شرکت کننده در فرصت مطالعاتی، ایجاد ظرفیت فعال در جذب گرت داخلی / بین‌المللی، ایجاد درآمد اختصاصی برای دانشگاه، دستاورد پژوهشی دانشگاهی تجاری‌سازی شده (ثبت اختراع، طرح‌های برون دانشگاهی و ...)، فعالیت در مرکز رشد و نوآوری دانشگاه (فروش محصولات و خدمات)، فعالیت شرکت دانش بنیان مستقر در مرکز رشد واحدهای فناور دانشگاه، ثبت اختراع، اکتشاف، نوآوری یا اثر بدیع علمی و هنری (قانون پتنت ایران، سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران، شورای مالکیت فکری دانشگاه تبریز)، ارائه نظریه جدید، ارائه کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره، ترویجی، تصنیف، تألیف، تدوین، ترجمه کتاب، تصحیح انتقادی (مرتبط با تخصص فرد)، مدخل چاپ شده در دانشنامه‌ها و دایره‌المعارف‌های انتشار یافته، راهنمایی پایان‌نامه ارشد و دکترا حرفه‌ای و رساله دکترا تخصصی، کسب رتبه در جشنواره‌های

داخلی و خارجی (فارابی، خوارزمی، شیخ بهایی، رازی و ...)، پژوهشگر و فناور برگزیده دانشگاه (استانی، کشوری و ...)، تدریس در جلسات علمی و برگزاری کارگاهها، برنامه‌ریزی و هماهنگی جهت حضور صاحب‌نظران در دانشگاه به منظور سخنرانی / برگزاری کارگاه، سردبیران، مدیران مسئول و اعضای گروه دبیران مجلات معتبر داخلی و خارجی، قرارداد پژوهشگر پسا دکترا خارجی، میزبانی از فرصت مطالعاتی اعضای هیأت علمی / دانشجوی خارجی، فرصت مطالعاتی صنعتی اتمام یافته، پیشنهاد و اجرای طرح تحقیقاتی در چارچوب آیین‌نامه طرحهای تحقیقاتی دانشگاه تبریز، شرکت در همایش‌های علمی داخل و خارج از کشور، پرداخت هزینه‌های عضویت عضو هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در مجامع علمی داخلی و خارجی معتبر، پرداخت حق الزحمه به دانشجویان دکترا به عنوان دستیار پژوهشی.

ماده ۳ با محوریت تخصیص اعتبار گرنت به دو دسته تقسیم می‌شود: ۱: گرنت نوع ۱ (در صورتی که مقاله با توجه به اطلاعات پایگاه EST^۱ عنوان مقاله داغ / پر استناد را کسب نماید امتیاز گرنت نوع ۱ کسب خواهد نمود). ۲: گرنت نوع ۲ (مطابق با دستورالعمل تشویق نویسندگان مقالات منتشر شده در نشریات معتبر بین‌المللی و داخلی مصوب شورای پژوهش و فناوری دانشگاه در مورخه ۱۳۹۷/۰۷/۱۴ که در ۲۳ نشست سال ۱۳۹۷ هیأت رئیسه دانشگاه به تصویب رسید قابل پرداخت می‌باشد). همچنین لازم به ذکر است ماده ۴ با عنوان نحوه هزینه‌کرد گرنت به دو بخش تقسیم می‌شود که شامل: هزینه‌کرد گرنت نوع ۱ با ارائه فاکتور و اسناد معتبر امکان‌پذیر است و بخش دوم با عنوان هزینه‌کرد گرنت نوع ۲ نام دارد که نیاز به فاکتور ندارد. آیین‌نامه دانشگاه تبریز در ۴ ماده و ۳۷ تبصره مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۰۳ شورای پژوهش و فناوری دانشگاه مورد تایید قرار گرفت و در سی‌امین جلسه نشست هیأت رئیسه دانشگاه در تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۰۵ به تصویب رسید. و اصلاحاتی مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۰۹ در شورای پژوهش و فناوری مورد تایید قرار گرفت و در جلسه هیأت رئیسه به تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۸ تصویب شد. این آیین‌نامه دارای دستورالعمل تشویق نویسندگان مقالات منتشر شده در نشریات معتبر بین‌المللی و داخلی می‌باشد که مشتمل بر ۶ ماده و ۷ تبصره در شورای پژوهش و فناوری دانشگاه مورخ ۱۳۹۷/۰۷/۱۴ مورد تایید قرار گرفته و به تاریخ ۱۳۹۷/۰۷/۱۶ در هیأت رئیسه دانشگاه به تصویب رسید.

امتیازهای قابل محاسبه فعالیت‌های پژوهشی-فناوری اعضای هیأت علمی برای اعتبار ویژه (گرنت) و برنامه‌های علمی دانشگاه شیراز شامل: امتیازدهی متفاوت به مقالات چاپ شده، امتیاز به مقالات تولید دانش فنی / اختراع که منجر به تجاری‌سازی محصول / فرایند و طرحهای پژوهش و فناوری باشد، امتیاز آثار ادبی چاپ شده / بدیع و ارزنده هنری، تألیف و تصنیف، ترجمه، تدوین و گردآوری کتاب، امتیازات قراردادهای پژوهشی برون دانشگاهی (مشروط به پرداخت بالاسری) پروپوزال ارسالی از دفتر امور فناوری و طرحهای کاربردی دانشگاه، امتیازدهی قراردادهای پژوهشی بر اساس نوع دانشکده‌ها، تجهیز آزمایشگاه از محل قراردادهای حمایت از پایان‌نامه‌های ارشد و دکترا دارای قرارداد بیرونی، پروپوزال‌ها و فعالیت‌های بین‌المللی (اخذ گرنت‌ها یا پروژه‌های تحقیقاتی از خارج کشور)، مشارکت اعضای هیأت علمی در غرفه نمایشگاه شیراز از طریق نمایش یا امانت دستاوردهای پژوهشی و فناوری، امتیازدهی گرنت پژوهشی تشویقی از محل طرحهای کاربردی، امور شرکت‌های دانشگاهی، کارآفرینی و تحقیق و توسعه، فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان اعضای هیأت علمی، استقرار در مراکز رشد با پارک علم و فناوری، تجاری‌سازی محصول / خدمات بر مبنای درآمد شرکت عضو هیأت علمی، مالی و درآمد (ارزی و جذب سرمایه)، جذب سرمایه از صندوق‌های سرمایه‌گذاری خصوصی / دولتی، استخدام دانشجویان / دانش‌آموختگان دانشگاه شیراز، (فعالیت واحدهای پژوهش و فناوری) تاسیس واحدهای پژوهشی فناوری به عنوان عضو موسس، پژوهش، تحقیق، توسعه و محصول، ثبت اختراع بین‌المللی و ملی (پتنت)، تولید محصول / دانش فنی، تایید دفتر انتقال فناوری، فعالیت موثر در زمینه نیازهای اولویت دار کشور. در ماده ۲ آیین‌نامه ارتقاء دانشگاه شیراز امتیازدهی متفاوت به مقالات برای رشته‌های علوم انسانی، هنر، آمار و ریاضی مقالات برتر (الف-۳) از Q2 محاسبه خواهد شد. شرط احتساب مقالات رشته‌های آمار و ریاضی چاپ مقاله در مجلات تخصصی آن رشته می‌باشد.

امتیازهای قابل محاسبه فعالیت‌های پژوهشی-فناوری اعضای هیأت علمی برای اعتبار ویژه (گرنت) و برنامه‌های علمی دانشگاه فردوسی مشهد شامل: امتیازدهی متفاوت به مقالات، امتیازدهی به چاپ کتاب، تألیف، ترجمه، تصنیف و تصحیح انتقادی متون و نسخ خطی (داخلی و خارجی)، مدخل چاپ شده در دانشنامه‌ها، دایره المعارف‌ها و فرهنگ‌ها، اختراع یا اکتشاف ثبت شده دارای تاییدیه علمی، تاییدیه کرسی نظریه-پردازی / ترویجی، اثر بدیع و ارزنده هنری / ادبی / علمی، گزارش‌های علمی طرحهای پژوهش و فناوری برون دانشگاهی، سر دبیری نشریات علمی، پذیرش فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت دانشجویان دکترا، دوره دستیار پژوهشی دکترا و پسا دکترا و دانشجویان ارشد ممتاز، جذب دانشجوی دکترا و پسا دکترا غیر ایرانی، جذب پژوهشگر پسا دکترا غیر ایرانی و برگزاری دوره‌های کوتاه مدت، اعتبار دریافتی موسسه برای رساله‌های تقاضا محور از محل ستاپ، برگزاری طرحهای پژوهش درون دانشگاهی، تحقیقات آزمایش بنیان (خرید مواد و تجهیزات آزمایشگاهی)، طرحهای حمایت از رساله پایان‌نامه دانشجویان تحصیلات تکمیلی / دکترا، شرکت در مجامع علمی معتبر داخل و خارج از کشور، چاپ کمک تخصصی تصنیفی /

¹ Essential Science Indicators

تألیفی برای علوم انسانی و اجتماعی و ترجمه‌ای، توسعه ارتباطات بین‌المللی در حوزه پژوهش و فناوری و تسهیل سفرهای علمی (مانند فرصت مطالعاتی و ماموریت پژوهشی، شرکت در دوره‌های آموزشی و دعوت از متخصصین خارج از کشور)، پرداخت اعتبار دریافتی از وزارت برای پذیرش فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت دانشجویان دکترا، برگزاری دوره‌های پسا دکترا و دانش آموختگان دکترا طبق دستورالعمل، خرید، ساخت و تعمیر تجهیزات پژوهشی سرمایه‌ای، خرید تجهیزات سخت افزاری و نرم‌افزاری، خرید مواد و خدمات آزمایشگاهی و هزینه‌های میدانی مازاد بر اعتبار طرحها، هزینه‌های خدماتی، اداری و پشتیبانی و سایر موارد در راستای توسعه پژوهش و فناوری، نحوه هزینه‌کرد اعتبار و تنظیم اسناد، حق‌التحقیق هر یک از همکاران هیأت علمی طرحهای ۱ و ۲ از محل اعتبار پژوهش، هزینه‌های پرسنلی و پیش‌بینی نشده با ارائه فاکتور، هزینه‌های مرتبط با شرکت در مجامع علمی (هزینه ثبت‌نام، بلیت رفت و برگشت و اسکان) با ارائه اسناد مثبته، امتیاز ویژه، کسب عنوان استاد نمونه و پژوهشگر برتر کشوری، کسب رتبه اول جشنواره فارابی، خوارزمی و رازی، قرار گرفتن در فهرست دانشمندان پر استناد در WOS^۱، قرار گرفتن در فهرست فدراسیون سرآمدان علمی ایران، کسب عنوان برتر در جشنواره‌های فناوری علمی.

امتیازهای قابل محاسبه فعالیت‌های پژوهشی-فناوری اعضای هیأت علمی برای اعتبار ویژه (گرنِت) و برنامه‌های علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری شامل: انجام طرحهای پژوهشی، کمک به انجام پژوهش‌های پایه و کاربردی که منجر به تولید مقاله می‌شود، کمک به انجام پژوهش‌های تقاضا محور که منجر به تدوین دانش فنی، انعقاد قرارداد و یا تولید نمونه می‌شود، خرید تجهیزات و لوازم آزمایشگاهی تحقیقاتی، پرداخت هزینه‌های خدمات آزمایشگاهی و میدانی و خرید مواد مصرف جهت انجام فعالیت‌های پژوهشی، پرداخت حق عضویت در مجامع علمی، هزینه ثبت اختراع و هزینه شرکت در همایش‌ها، کارگاههای آموزشی و نمایشگاههای تخصصی داخلی و خارجی و سایر سفرهای علمی کوتاه مدت، پرداخت هزینه خرید کتب، نشریات، نرم‌افزارها، هزینه عضویت در پایگاههای اطلاعاتی و هزینه چاپ مقالات در مجموعه مقالات و نشریات علمی معتبر، پرداخت حق‌التحقیق به دانشجویانی که از همان دانشگاه با عضو هیأت علمی همکاری پژوهشی داشته‌اند و هزینه‌های مربوط به شرکت آنها در همایش‌های داخلی و خارجی، پرداخت پژوهانه فردی به اعضای هیأت علمی همکار، هزینه‌کرد بخشی از پژوهانه برای حمایت از قطب‌های علمی آن دانشگاه.

همجوارای اطلاعات استخراج شده از واحدهای منتخب مورد بررسی

در پژوهش حاضر معیارهای تخصیص اعتبار پژوهشی در قالب ۵ حوزه و ۵۳ شاخص شناسایی و در جداول ۱ الی ۵ ارائه شده اند^۲. جدول ۱ شاخص‌های حوزه "اثرات و دستاوردهای پژوهشی اعضای هیأت علمی" را نشان می‌دهد.

جدول ۲. حوزه اثرات و دستاوردهای پژوهشی اعضای هیأت علمی و شاخص‌های آن

ردیف	نام دانشگاه / واحد	امتیازدهی متفاوت به مقالات	کتاب	نقشه و اطلس	فرهنگ لغت و دایره-المعارف...	ترجمه لاتین به فارسی و بالعکس	تصحیح انتقادی	ثبت داخلی	ثبت در کشورهای غربی
۱	بهشتی	*	*	*	*	*	*	*	*
۲	تهران	*	*	-	*	*	-	*	*
۳	تبریز	*	*	-	*	*	*	*	*
۴	مشهد	*	*	-	*	*	*	*	*
۵	شیراز	*	*	-	-	*	-	*	*
۶	وزارت علوم	*	*	-	*	*	*	*	*

همانطور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود تقریباً مشابهت‌ها و تفاوت‌هایی در هریک از شاخص‌های مربوطه وجود دارد. دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه تهران، دانشگاه تبریز، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه شیراز و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در عناوین شاخص‌های امتیازدهی متفاوت به مقالات، کتاب، ترجمه لاتین به فارسی و بالعکس، ثبت داخلی و ثبت در کشورهای غربی مشابهت داشته و امتیاز آنها در آیین‌نامه پژوهانه (گرنِت) اعضای هیأت علمی قابل محاسبه است اما تفاوت‌هایی نیز وجود دارد مانند اینکه فقط دانشگاه شهید بهشتی است که در شاخص عنوان

^۱ Web of Science

^۲ در تمامی جدول‌ها، علامت * نشان دهنده وجود شاخص و علامت - نشان دهنده فقدان آن در آیین‌نامه اعتبار پژوهشی واحد مورد بررسی است.

نقشه و اطلس امتیاز آن را در گرت لحاظ می‌کند ولی مابقی مراکز امتیازی برای آن حداقل نه به طور مستقیم که در آیین‌نامه پژوهانه بررسی شد قائل نیستند. در عنوان شاخص تصحیح انتقادی فقط دو دانشگاه تهران و شیراز می‌باشد که امتیاز آن را در گرت محاسبه نمی‌کنند. ضمن اینکه دانشگاه شیراز در عنوان فرهنگ لغت و دایره‌المعارف و ... مستقیماً امتیازی در گرت ندارد.

جدول ۲. (ادامه)

ردیف	نام دانشگاه / واحد	ارجاع به پنت	تولید و انتقال دانش فنی	نوآوری، نظریه‌پردازی با تایید دبیرخانه / شورای عالی انقلاب فرهنگی	تولید و معرفی ارقام زیستی	تدوین استاندارد ملی	تعیین توالی ژن	آثار بدیع و ارزنده هنری و ادبی	گزارش پژوهشی
۱	شهید بهشتی	*	*	*	*	*	*	-	-
۲	تهران	-	*	*	-	*	*	*	-
۳	تبریز	*	-	*	-	-	-	*	-
۴	مشهد	-	-	*	-	-	-	*	*
۵	شیراز	*	*	-	-	-	-	*	*
۶	وزارت علوم	*	*	*	-	-	*	*	*

با توجه به اطلاعات جدول ۲ به نظر می‌رسد نحوه امتیازدهی فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی که در آیین‌نامه گرت واحدهای منتخب مورد بررسی مشاهده شده، حاکی از آن است شاخص ارجاع به پنت در دانشگاه بهشتی، تبریز، شیراز و وزارت علوم دارای شباهت است بدین معنی که در آیین‌نامه گرت مستقیماً امتیاز محاسبه شده است حال آنکه در دانشگاه تهران و مشهد امتیازی منظور نشده است. عنوان تولید و انتقال دانش فنی در دانشگاه بهشتی، تهران، شیراز و وزارت علوم امتیازات محاسبه می‌شود ولی در دانشگاه تبریز و مشهد چنین امتیازی وجود ندارد. در حوزه نوآوری و نظریه‌پردازی امتیازات قابل محاسبه در دانشگاه بهشتی، تهران، تبریز، مشهد و وزارت لحاظ شده است ولی در دانشگاه شیراز امتیازی که مستقیماً در آیین‌نامه گرت به آن اشاره شود وجود نداشته است. در حوزه تولید و معرفی ارقام زیستی فقط در آیین‌نامه گرت دانشگاه شهید بهشتی امتیازی عنوان شده در حالی که در دانشگاه تهران، تبریز، مشهد، شیراز و وزارت امتیازاتی لحاظ نمی‌شود شاید به این دلیل که حوزه مربوطه بیشتر در حوزه‌های پزشکی مربوط است. شاخص عنوان تعیین توالی ژن، امتیاز آن فقط در دانشگاه بهشتی، تهران و وزارت علوم لحاظ می‌شود و در دانشگاه‌های تبریز، مشهد و شیراز چنین امتیازاتی در گرت وجود ندارد. حوزه آثار بدیع و ارزنده هنری و ادبی در آیین‌نامه گرت دانشگاه تهران، تبریز، مشهد، شیراز و وزارت علوم امتیاز فعالیت‌های پژوهشی جهت اعضای هیأت علمی منظور شده است ولی در دانشگاه شهید بهشتی مستقیماً در آیین‌نامه گرت اشاره نشده است شاید این دلیل عدم داشتن دانشکده هنر و ... می‌باشد. عنوان گزارش پژوهشی که در بعضی آیین‌نامه گرت دانشگاه‌هایی چون مشهد، شیراز و وزارت علوم امتیازاتی لحاظ شده ولی در دانشگاه شهید بهشتی، تهران و تبریز امتیازی منظور نشده است.

جدول ۳. حوزه کسب افتخارات توسط اعضای هیأت علمی و شاخص‌های آن

ردیف	نام دانشگاه / واحد	کسب رتبه در جشنواره‌های بین‌المللی/ ملی	کسب عنوان پژوهشگر برتر کشوری و بین‌المللی	کسب عنوان استاد نمونه	سرپرستی تیم‌های دانشجویی ملی و بین‌المللی	ریاست و دبیری و شرکت در همایش/مجلات ملی و بین‌المللی	عضویت در کمیته و همایش‌های ملی/بین‌المللی
------	--------------------	---	---	-----------------------	---	--	---

۱	شهید بهشتی	*	*	*	*	*
۲	تهران	-	*	-	-	-
۳	تبریز	*	*	-	*	*
۴	مشهد	*	*	*	*	*
۵	شیراز	-	-	-	-	-
۶	وزارت علوم	*	*	*	*	*

جدول ۳ که بر محوریت کسب افتخارات دسته‌بندی شده دارای تفاوتها شباهتهایی است. دانشگاه شهید بهشتی، تبریز، فردوسی مشهد و وزارت علوم بر امتیازدهی کسب رتبه در جشنواره‌های بین‌المللی/ ملی در آیین‌نامه گرت اتفاق نظر دارند ولی در دانشگاه تهران و شیراز چنین امتیازی وجود ندارد. امتیاز عنوان کسب پژوهشگر برتر کشوری و بین‌المللی فقط در دانشگاه شیراز وجود ندارد. در حوزه‌ی کسب عنوان استاد نمونه که در بعضی آیین‌نامه گرت دانشگاه‌های شهید بهشتی، فردوسی مشهد و وزارت علوم مستقیماً به امتیازدهی اشاره شده است حال آنکه در آیین‌نامه گرت دانشگاه تهران، تبریز و شیراز امتیازی منظور نشده است. در شاخص سرپرستی تیم‌های دانشجویی ملی و بین‌المللی که در آیین‌نامه گرت دانشگاه شهید بهشتی و وزارت علوم امتیاز لحاظ می‌شود ولی در دانشگاه‌های تهران، تبریز، مشهد شیراز در امتیازدهی به آن اشاره نشده است البته باید گفت که در آیین‌نامه وزارت علوم مستقیماً به این عنوان پرداخته نشده ولی بر اساس آیین‌نامه امتیازهای قابل محاسبه از فعالیت‌های پژوهشی، فناوری اعضای هیأت علمی پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ماده ۴ جدول ۴ بند ۲ بر پایی نمایشگاه‌ها، اردوها یا سایر فعالیت‌های فوق برنامه پژوهشی، فناوری، آموزشی، فرهنگی، هنری و مدیریت اجرایی آن با توجه به سطح برگزاری قابل امتیازدهی تا سقف ۸ امتیاز را دارا می‌باشد.

شاخص "ریاست و دبیری و شرکت در همایش/ مجلات ملی و بین‌المللی" در آیین‌نامه گرت دانشگاه‌های شهید بهشتی، تبریز، فردوسی مشهد و وزارت علوم امتیاز قابل محاسبه‌ای منظور شده است در صورتی که در این حوزه دانشگاه تهران و شیراز امتیازی منظور نشده است. شاخص عنوان عضویت در کمیته و همایش‌های ملی / بین‌المللی در گرت دانشگاه‌های شهید بهشتی، تبریز و وزارت علوم امتیازاتی لحاظ شده است ولی در گرت دانشگاه‌های تهران، مشهد و شیراز امتیازی که مستقیماً در آیین‌نامه گرت به آن اشاره شده باشد وجود ندارد.

جدول ۳. (ادامه)

ردیف	نام دانشگاه / واحد	داوری جشنواره‌ها و المپیادهای علمی ملی/ بین‌المللی	هیأت تحریریه/ دبیری نشریات	ارائه سخنرانی کلیدی در همایش‌های داخلی و بین‌المللی	دریافت جوایز ملی و بین‌المللی	عضویت در هیأت مدیره انجمن‌های علمی	عضویت در قطب‌های پژوهشی
۱	شهید بهشتی	*	*	*	*	*	*
۲	تهران	-	-	-	*	-	-
۳	تبریز	-	*	-	-	*	-
۴	مشهد	-	-	-	-	*	-
۵	شیراز	-	-	-	*	-	-
۶	وزارت علوم	*	*	*	*	*	*

همانطور که در ادامه جدول ۳ ملاحظه می‌شود عنوان‌های شاخص داوری جشنواره‌ها و المپیادهای علمی ملی / بین‌المللی، ارائه سخنرانی کلیدی در همایش‌های داخلی و بین‌المللی و همچنین عضویت در قطب‌های پژوهشی قابلیت امتیازدهی در آیین‌نامه گرت در دانشگاه‌های شهید بهشتی و وزارت علوم قابل محاسبه است حال آنکه در گرت دانشگاه‌های تهران، تبریز، فردوسی مشهد و شیراز چنین امتیازی منظور نشده

است. امتیاز گرنت در هیأت تحریریه / دبیری نشریات فقط در دانشگاههای شهید بهشتی، تبریز و وزارت علوم قابل محاسبه است و در دانشگاههای تهران، فردوسی مشهد و شیراز به آن اشاره نشده است.

امتیاز دریافت جوایز ملی و بین‌المللی در آیین‌نامه گرنت در دانشگاههای شهید بهشتی، تهران، شیراز و وزارت علوم که مستقیماً به آن پرداخته شده است در دانشگاههای تبریز و فردوسی مشهد چنین امتیاز محاسبه نشده است. همچنین عضویت در هیأت مدیره انجمن‌های علمی در آیین‌نامه گرنت دانشگاه شهید بهشتی، تبریز، فردوسی مشهد و وزارت علوم امتیازاتی منظور شده است ولی در گرنت دانشگاههای تهران و شیراز امتیازی لحاظ نشده است.

جدول ۴: حوزه طرحها، خدمات پژوهشی و جذب اعتبار توسط اعضای هیأت علمی و شاخص‌های آن

ردیف	نام دانشگاه / واحد	قراردادهای پژوهشی	تامین تجهیزات آزمایشگاهی و سرمایه‌ای	درآمدهای خدمات پژوهشی	پذیرش فرصت مطالعات اساتید/دانشجویان دکترا	پذیرش محققان داخل و خارج از دانشگاه
۱	شهید بهشتی	*	*	*	*	*
۲	تهران	*	*	-	-	-
۳	تبریز	-	*	*	*	*
۴	مشهد	*	*	-	*	*
۵	شیراز	*	*	-	-	-
۶	وزارت علوم	*	*	*	*	*

جدول ۴ که در بردارنده مجموعه امتیازاتی است که در آیین‌نامه گرنت با عنوان طرحها، خدمات پژوهشی و جذب اعتبار عنوان شده است شاخص‌های عناوین قراردادهای پژوهشی (به جز دانشگاه تبریز) و تامین تجهیزات آزمایشگاهی و سرمایه‌ای در ۶ جامعه نمونه انتخابی امتیازات محاسبه می‌شود. شاخص درآمدهای خدمات پژوهشی امتیاز گرنت در دانشگاههای شهید بهشتی، تبریز و وزارت علوم منظور شده است و در دانشگاههای تهران، فردوسی مشهد و شیراز امتیازی در آیین‌نامه گرنت منظور نشده است. حوزه پذیرش فرصت مطالعات اساتید / دانشجویان دکترا و پذیرش محققان داخل و خارج از دانشگاه امتیاز گرنت در آیین‌نامه دانشگاههای شهید بهشتی، تبریز، فردوسی مشهد و وزارت علوم قابل محاسبه است در حالی که در دانشگاه تهران و شیراز امتیاز محاسبه نمی‌شود.

جدول ۴. (ادامه)

ردیف	نام دانشگاه / واحد	حمایت از پایان- نامه و رساله‌ها	جذب گرنت ملی / بین‌المللی، سرمایه و ...	جذب دانشجوی خارجی	ارتباط با جامعه و صنعت / رفع نیازهای پژوهشی کشور	ارائه پیشنهادها / پژوهشی
۱	شهید بهشتی	*	*	*	*	-
۲	تهران	-	*	-	*	-
۳	تبریز	*	*	*	-	-
۴	مشهد	*	-	*	-	-
۵	شیراز	*	*	-	*	*
۶	وزارت علوم	*	*	*	*	-

در ادامه جدول ۴ طرحها، خدمات پژوهشی و جذب اعتبار جدول شاخص عناوین حمایت از پایان‌نامه و رساله‌ها (به جز دانشگاه تهران)، جذب گرنت ملی / بین‌المللی، سرمایه و ... (به جز دانشگاه فردوسی مشهد) و جذب دانشجوی خارجی (به جز دانشگاه تهران و شیراز) همگی امتیازاتی

در آیین‌نامه گرت جامعه‌ی نمونه انتخابی محاسبه نموده‌اند. در حوزه ارتباط با جامعه و صنعت / رفع نیازهای اساسی کشور دانشگاه‌های شهید بهشتی، تهران، شیراز و وزارت علوم در آیین‌نامه گرت امتیازاتی منظور داشته‌اند ولی در دانشگاه تبریز و فردوسی مشهد به این امتیاز در آیین‌نامه گرت اشاره‌ای نشده است. در شاخص عنوان ارائه پیشنهادها پژوهشی فقط در آیین‌نامه گرت دانشگاه شیراز امتیاز محاسبه شده است و در دانشگاه‌های شهید بهشتی، تهران، تبریز، فردوسی مشهد و وزارت علوم امتیازی لحاظ نشده است.

جدول ۵. حوزه فعالیت‌های آموزشی و ترویجی اعضای هیأت علمی و شاخص‌های آن

ردیف	نام دانشگاه / واحد	راهنمای رساله دکترا و ارشد	تدریس / شرکت در کارگاه تخصصی	انتشار دانش تخصصی	سخنرانی علمی مرتبط با رشته تخصصی	مصاحبه / میزگرد ترویجی رشته تخصصی
۱	شهید بهشتی	*	*	*	*	*
۲	تهران	-	-	*	-	-
۳	تبریز	*	*	-	*	-
۴	مشهد	-	*	-	-	-
۵	شیراز	-	-	-	-	-
۶	وزارت علوم	*	*	*	*	*

جدول ۵ که با محوریت فعالیت‌های آموزشی و ترویجی تنظیم شده است شاخص راهنمای رساله دکترا و ارشد در آیین‌نامه گرت دانشگاه شهید بهشتی، تبریز و وزارت علوم قابل محاسبه است ولی در گرت دانشگاه تهران، فردوسی مشهد و شیراز قابل محاسبه نیست. امتیاز گرت در حوزه تدریس / شرکت در کارگاه تخصصی در دانشگاه‌های شهید بهشتی، تبریز، فردوسی مشهد و وزارت علوم منظور شده است ولی در دانشگاه‌های تهران و شیراز منظور نشده است. ضمن اینکه در حوزه انتشار دانش تخصصی (به جز دانشگاه تبریز، فردوسی مشهد و شیراز که در امتیاز گرت آیین‌نامه اشاره نشده است)، سخنرانی علمی مرتبط با رشته تخصصی (به جز دانشگاه تهران، فردوسی مشهد و شیراز که در امتیاز گرت آیین‌نامه اشاره نشده است)، همچنین شاخص مربوط به مصاحبه / میزگرد ترویجی رشته تخصصی (به جز دانشگاه تهران، تبریز، فردوسی مشهد و شیراز که در امتیاز گرت آیین‌نامه اشاره نشده است) ما بقی در جامعه‌ی نمونه انتخابی در امتیاز گرت محاسبه و منظور شده است.

جدول ۵. (ادامه)

ردیف	نام دانشگاه / واحد	دبیری / مدرس کارگاه‌های آموزشی	تألیف کتاب آموزشی	برگزاری مسابقات تخصصی دانشجویی
۱	شهید بهشتی	*	*	*
۲	تهران	-	-	*
۳	تبریز	*	-	-
۴	مشهد	-	-	-
۵	شیراز	-	-	-
۶	وزارت علوم	*	*	*

در ادامه فعالیت‌های آموزشی و ترویجی جدول ۵ شاخص دبیری / مدرس کارگاه‌های آموزشی در امتیاز گرت آیین‌نامه دانشگاه‌های شهید بهشتی، تبریز و وزارت علوم قابل محاسبه است ولی در دانشگاه‌های تهران، فردوسی مشهد و شیراز قابل محاسبه نیست. امتیاز گرت تألیف کتاب آموزشی فقط در دانشگاه شهید بهشتی و وزارت علوم منظور شده است و ما بقی جامعه‌ی نمونه انتخابی قابل امتیازدهی در آیین‌نامه گرت

نیست. برگزاری مسابقات تخصصی دانشجویی امتیاز این حوزه در آیین نامه گزینش دانشگاه شهید بهشتی، تهران و وزارت علوم لحاظ شده است ولی در گزینش دانشگاه تبریز، فردوسی مشهد و شیراز لحاظ نشده است.

جدول ۶. حوزه فعالیت ها و دستاوردهای فناورانه اعضای هیأت علمی و شاخص های آن

ردیف	نام دانشگاه / واحد	تاسیس شرکت دانش بنیان	تجاری سازی محصول در شرکت دانش بنیان	تاسیس آزمایشگاه مرجع و واحد پژوهش و فناوری	فعالیت های نمایشگاهی ملی / بین المللی
۱	شهید بهشتی	*	*	*	-
۲	تهران	*	-	-	*
۳	تبریز	*	*	-	*
۴	مشهد	-	-	-	-
۵	شیراز	*	*	*	*
۶	وزارت علوم	*	*	*	*

جدول ۶ با محوریت فعالیت ها و دستاوردهای فناورانه همراه است. شاخص تاسیس شرکت دانش بنیان در امتیاز گزینش دانشگاه های شهید بهشتی، تهران، تبریز، شیراز و وزارت علوم قابل محاسبه و در دانشگاه فردوسی مشهد غیر قابل محاسبه است. همچنین تجاری سازی محصول در شرکت دانش بنیان در دانشگاه شهید بهشتی، تبریز، شیراز و وزارت علوم لحاظ شده است و در دانشگاه تهران و مشهد لحاظ نشده است. شاخص تاسیس آزمایشگاه مرجع و واحد پژوهش و فناوری امتیاز گزینش فقط در دانشگاه شهید بهشتی، شیراز و وزارت علوم لحاظ شده و مشابهت دارد در حالی که با گزینش دانشگاه های تهران، تبریز و فردوسی مشهد متفاوت و اصلاً امتیاز گزینش محاسبه نشده است. در حوزه فعالیت های نمایشگاهی ملی / بین المللی امتیاز آیین نامه گزینش در دانشگاه های تهران، تبریز، شیراز و وزارت علوم منظور شده است حال آنکه در دانشگاه شهید بهشتی و فردوسی مشهد به آن اشاره ای نشده است.

جدول ۶. (ادامه)

ردیف	نام دانشگاه / واحد	استقرار در مراکز رشد و پارک علم و فناوری	پژوهش، تحقیق و توسعه / طرح های صنعتی	فعالیت های ترویج علم و فناوری (استفاده از ظرفیت رسانه ها و ...)
۱	شهید بهشتی	*	*	*
۲	تهران	*	-	*
۳	تبریز	*	*	-
۴	مشهد	-	*	-
۵	شیراز	*	*	-
۶	وزارت علوم	*	*	*

در ادامه جدول ۶ فعالیت ها و دستاوردهای فناورانه آمده است امتیاز گزینش شاخص استقرار در مراکز رشد و پارک علم و فناوری (به جز دانشگاه فردوسی مشهد) و شاخص پژوهش، تحقیق و توسعه / طرح های صنعتی (به جز دانشگاه تهران) در مابقی واحدهای نمونه انتخابی امتیازات محاسبه شده است. همچنین شاخص فعالیت های ترویج علم و فناوری (استفاده از ظرفیت رسانه ها و ...) امتیاز گزینش در دانشگاه های شهید بهشتی، تهران و وزارت علوم منظور شده و در دانشگاه های تبریز، فردوسی مشهد و شیراز به امتیازات در آیین نامه گزینش مستقیماً اشاره نشده است.

بحث

گزینش، پژوهانه یا اعتبار ویژه مبلغی است که به موجب آیین نامه های مصوب دانشگاه ها به تناسب فعالیت های پژوهشی اعضای هیأت علمی در طی یک سال در اختیارشان قرار می گیرد. گزینش نوعی نظام نوین مدیریت پژوهش است که مسئولیت برنامه ریزی و نحوه هزینه کرد آن را بیشتر بر عهده عضو هیأت علمی قرار می دهد. اگرچه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در دهه هشتاد دستورالعمل های کلی را برای به کارگیری گزینش به دانشگاه ها ابلاغ نموده است و در سال ۱۳۸۸ آیین نامه پژوهانه اعضای هیأت علمی که وزارت علوم به منظور هدفمند نمودن و استفاده بهینه از اعتبارات پژوهشی در مسیر بهبود کیفیت تولید علم و در جهت تحقق اهداف و برنامه های دانشگاه ابلاغ نمود، ولی در سال ۱۳۹۰ به اصلاحیه

آیین‌نامه گرت پرداخت. با این حال وزارت علوم در تدوین دستورالعمل‌های اجرایی آن به دانشگاه‌ها اختیارات کامل داده است. در حال حاضر بسیاری از دانشگاه‌های ایران گرت یا آیین‌نامه اعتبار ویژه پژوهشی را مورد استفاده قرار می‌دهند ولی آنچه مسلم است آیین‌نامه‌های گرت هر دانشگاه وابسته به فلسفه، فعالیت و نهاد مرجع تصویبی منحصر به فرد خود است. اما نتایج ارزیابی و مقایسه پنج دانشگاه دولتی برتر (دانشگاه شهید بهشتی، تهران، تبریز، فردوسی مشهد، شیراز) با نهاد اصلی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری حاکی از این است که بسته به نوع اهداف، شیوه محاسبه اعتبار ویژه، ضوابط تخصیص، نحوه امتیازدهی و ارزیابی از عملکرد اعضای هیأت علمی دانشگاهیان، محل و نحوه هزینه‌کرد و ضوابط تسویه اعتبار ویژه با یکدیگر بسیار متفاوت است. با توجه به توضیحات داده شده تفاوتها و شباهتها به شرح زیر ارائه شده است.

جدول ۷. شباهتها و تفاوت‌های جامعه آماری

ردیف	حوزه مورد بررسی	شباهتها	تفاوت‌ها
۱	اثرات و دستاوردهای پژوهشی اعضای هیأت علمی و شاخص‌های آن	- امتیازدهی متفاوت به مقالات - امتیازدهی به کتاب - ثبت در کشورهای غربی - ثبت داخلی - ترجمه لاتین به فارسی و بالعکس - آثار بدیع و ارزنده هنری به جز شهید بهشتی - فرهنگ لغت و دایره‌المعارف و ... به جز شیراز - تصحیح انتقادی به جز تهران و شیراز - ارجاع به پتنت به جز تهران و مشهد - تولید و انتقال دانش فنی به جز تبریز و مشهد - نوآوری، نظریه‌پردازی با تایید دبیرخانه به جز شیراز	- نقشه و اطلس به جز شهید بهشتی - تولید و معرفی ارقام زیستی به جز شهید بهشتی - تدوین استاندارد ملی به جز شهید بهشتی و تهران - تعیین توالی ژن به جز بهشتی، تهران، وزارت علوم - گزارش پژوهشی به جز مشهد، شیراز، وزارت علوم
۲	کسب افتخارات توسط اعضای هیأت علمی و شاخص‌های آن	- کسب رتبه در جشنواره‌های بین‌المللی/ملی به جز تهران و شیراز - ریاست و دبیری و شرکت در همایش/مجلات ملی و بین‌المللی به جز تهران و شیراز - دریافت جوایز بین‌المللی/ملی به جز تبریز و مشهد - عضویت در هیأت مدیره انجمن‌های علمی به جز تهران و شیراز	- کسب عنوان استاد نمونه به جز بهشتی، مشهد، وزارت علوم - سرپرستی تیم‌های دانشجویی بین‌المللی/ملی به جز بهشتی، وزارت علوم - عضویت در کمیته و همایش‌های بین‌المللی/ملی به جز بهشتی، تبریز، وزارت علوم - داوری جشنواره‌ها و المپیادهای علمی بین‌المللی/ملی به جز بهشتی، وزارت علوم - عضویت در هیأت تحریریه/دبیری نشریات به جز بهشتی، تبریز، وزارت علوم - ارائه سخنرانی کلیدی در همایشهای داخلی و بین‌المللی به جز بهشتی، وزارت علوم - عضویت در قطب‌های پژوهشی به جز بهشتی، وزارت علوم
۳	حوزه طرحها، خدمات پژوهشی و جذب اعتبار توسط اعضای	- تامین تجهیزات آزمایشگاهی و سرمایه‌ای - قراردادهای پژوهشی به جز تبریز - پذیرش فرصت مطالعات اساتید/ دانشجویان دکترا به جز تهران و شیراز	- درآمدهای خدمات پژوهشی به جز بهشتی، تبریز و وزارت علوم - ارائه پیشنهاد‌های پژوهشی به جز شیراز

	هیأت علمی و شاخص‌های آن	- پذیرش محققان داخل و خارج از دانشگاه به جز تهران و شیراز - حمایت از پایان‌نامه و رساله‌ها به جز تهران - جذب گرنت ملی/ بین‌المللی، سرمایه و ... به جز مشهد - جذب دانشجوی خارجی به جز تهران و شیراز - ارتباط با جامعه و صنعت/ رفع نیازهای پژوهشی کشور به جز تبریز و مشهد
۴	حوزه فعالیت‌های آموزشی و ترویجی اعضای هیأت علمی و شاخص‌های آن	- تدریس/ شرکت در کارگاه تخصصی به جز تهران، شیراز
۵	حوزه فعالیت‌ها و دستاوردهای فناورانه اعضای هیأت علمی و شاخص‌های آن	- تأسیس شرکت دانش‌بنیان به جز مشهد - تجاری‌سازی محصول در شرکت دانش‌بنیان به جز تهران، مشهد - فعالیت‌های نمایشگاهی ملی/ بین‌المللی به جز بهشتی، مشهد - استقرار در مراکز رشد و پارک علم و فناوری به جز مشهد - پژوهش، تحقیق و توسعه/ طرح‌های صنعتی به جز تهران
		- مصاحبه/ میزگرد ترویجی رشته تخصصی به جز بهشتی، وزارت علوم - تألیف کتاب آموزشی به جز بهشتی، وزارت علوم - راهنمای رساله دکترا و ارشد به جز بهشتی، تبریز، وزارت علوم - انتشار دانش تخصصی به جز بهشتی، تهران، وزارت علوم - سخنرانی علمی مرتبط با رشته تخصصی به جز بهشتی، تبریز، وزارت علوم - دبیری/ مدرس کارگاه‌های آموزشی به جز بهشتی، تبریز، وزارت علوم - برگزاری مسابقات تخصصی دانشجویی به جز بهشتی، تهران، وزارت علوم

همان گونه که در جدول شماره ۶ مشاهده می‌شود بیشترین توافق در خصوص فعالیت‌های مربوط به حوزه اثرات و دستاوردهای پژوهشی اعضای هیأت علمی به ترتیب اولویت شاخص‌های مربوط به امتیازدهی متفاوت به مقالات، کتاب، ترجمه لاتین به فارسی و بالعکس، ثبت داخلی، ثبت در کشورهای غربی، فرهنگ لغت و دایره‌المعارف، نوآوری/ نظریه‌پردازی با تأیید دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، آثار بدیع و ارزنده هنری و ادبی، ارجاع به پتنت، تولید و انتقال دانش فنی، تعیین توالی ژن، گزارش پژوهشی، تدوین استاندارد ملی می‌باشد و کمترین فعالیت‌ها در شاخص‌های نقشه و اطلس، تولید و معرفی ارقام زیستی است.

در حوزه فعالیت‌های مربوط به کسب افتخارات بیشترین توافق تا کمترین توافق به ترتیب اولویت مربوط به شاخص‌های کسب عنوان پژوهشگر برتر کشوری و بین‌المللی، کسب رتبه در جشنواره‌های بین‌المللی/ ملی، ریاست و دبیری و شرکت در همایش/ مجلات ملی و بین‌المللی، دریافت جوایز ملی و بین‌المللی، عضویت در هیأت مدیره انجمن‌های علمی، عضویت در کمیته و همایش‌های ملی و بین‌المللی و عضویت در هیأت تحریریه/ دبیری نشریات (فقط توافق ۳ مورد، دانشگاه شهید بهشتی، تبریز، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) می‌باشد. ضمناً کسب عنوان استاد نمونه (فقط مورد توافق ۳ مورد، دانشگاه شهید بهشتی، فردوسی مشهد و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) است. کمترین توافق‌ها مربوط به

شاخص‌های داوری جشنواره‌ها و المپیادهای علمی ملی/بین‌المللی، ارائه سخنرانی کلیدی در همایش‌های داخلی و بین‌المللی، عضویت در قطب‌های پژوهشی و سرپرستی تیم‌های دانشجویی ملی و بین‌المللی است.

در ادامه حوزه طرح‌ها، خدمات پژوهشی و جذب اعتبار توسط اعضای هیأت علمی بیشترین توافق به ترتیب اولویت که مد نظر جامعه آماری است شامل شاخص‌های تامین تجهیزات آزمایشگاهی و سرمایه‌ای؛ قراردادهای پژوهشی؛ حمایت از پایان‌نامه و رساله‌ها؛ جذب گرت ملی/بین‌المللی، سرمایه و ...؛ پذیرش فرصت مطالعات اساتید/ دانشجویان دکترا؛ پذیرش محققان داخل و خارج از دانشگاه؛ جذب دانشجوی خارجی؛ ارتباط با جامعه و صنعت/ رفع نیازهای پژوهشی کشور؛ درآمدهای خدمات پژوهشی و کمترین توافق مربوط به شاخص ارائه پیشنهادها پژوهشی است.

شاخص بعدی مربوط به حوزه فعالیت‌های آموزشی ترویجی اعضای هیأت علمی است که در بین فعالیت‌ها کمترین اتفاق نظر را دارد. شاخص‌های این حوزه شامل: تدریس/ شرکت در کارگاه تخصصی، راهنمای رساله دکترا و ارشد، انتشار دانش تخصصی، سخنرانی علمی مرتبط با رشته تخصصی، دبیری/ مدرس کارگاه‌های آموزشی، برگزاری مسابقات تخصصی دانشجویی و کمترین شاخص‌ها شامل مصاحبه/ میزگرد ترویجی رشته تخصصی و تألیف کتاب آموزشی است.

آخرین حوزه مربوط به فعالیت‌ها و دستاوردهای فناورانه اعضای هیأت علمی است که مورد توافق از بیشترین شامل: تاسیس شرکت دانش‌بنیان؛ استقرار در مراکز رشد و پارک علم و فناوری؛ پژوهش، تحقیق و توسعه؛ طرح‌های صنعتی؛ تجاری‌سازی محصول در شرکت دانش‌بنیان؛ فعالیت‌های نمایشگاهی ملی/ بین‌المللی است و کمترین توافق مربوط به دو شاخص تاسیس آزمایشگاه مرجع و واحد پژوهش و فناوری؛ فعالیت‌های ترویج علم و فناوری (استفاده از ظرفیت رسانه‌ها و ...) می‌باشد.

نتیجه‌گیری

با توجه به پژوهش فوق پس از بررسی محتوایی آیین‌نامه اعتبار ویژه پژوهشی که بیشتر مفاد آن مربوط به حوزه تخصصی فنی- مهندسی است و کمترین میزان آن مربوط به حوزه علوم انسانی می‌باشد. در مجموع بر اساس نتایج بدست آمده حوزه تخصصی فنی- مهندسی از لحاظ میزان منابع مالی دریافت شده بیشترین میزان و تعداد طرح‌های بیشتری را ظاهراً دارا می‌باشد. برای حوزه علوم انسانی نیز فعالیت خاصی در این زمینه انجام نشده است.

سوال اساسی اینست که با چه سیستمی می‌توان استادان را با توجه به فعالیت‌های پژوهشی که در حوزه اثرات و دستاوردهای پژوهشی، اختراعات و فعالیت‌های آموزشی و ترویجی آنان از ارزیابی دقیقی در حوزه گرت بهره‌برداری نمود؟ ضمن اینکه بررسی‌ها و مقایسه‌های به عمل آمده از آیین‌نامه گرت واحدهای مورد بررسی، این سوال را دارد که چه بخشی از جامعه اعضای هیأت علمی و یا چند نفر از آنان امکان فعالیت در حوزه‌ی طرح‌ها، خدمات پژوهشی و جذب اعتبار و همین‌طور فعالیت‌ها و دستاوردهای فناورانه را دارند؟ و اگر دارند این مسیر از چه طریقی ایجاد شده است؟ از چه طریقی می‌توان اعضای هیأت علمی بیشتری را درگیر کرد؟ از طرف دانشگاه؟ جامعه؟ صنعت؟ به نظر می‌رسد این ساختارها هنوز به شکلی مبهم هستند و به طور مطلوب و عملیاتی تعریف نشده‌اند.

هم چنین به نظر می‌رسد آیین‌نامه گرت اعمال شده در هر یک از دانشگاه‌ها به صورت کامل تمامی شاخص‌های ممکن فعالیت‌های پژوهشی را پوشش نداده و با ابهامات یا کمبودهایی روبرو است؛ به عنوان مثال در زمینه طرح‌های کاربردی و قراردادهای پژوهشی چند نفر از اعضای هیأت علمی امکان داشتن چنین طرح‌ها و قراردادهای پژوهشی را دارند؟ آن هم با بالغ ۱۰۰ میلیون تومان و بالاتر ... نمونه دیگر حوزه جذب گرت ملی / بین‌المللی که از ۱۰۰ تا ۵۰۰ میلیون تومان را شامل می‌شود که به ازای هر ۵۰ میلیون تومان ۱ امتیاز مازاد را به عضو هیأت علمی تخصیص می‌دهد همچنین در حوزه فعالیت‌ها و دستاوردهای فناورانه چه تعداد از اعضای هیأت علمی امکان تاسیس شرکت دانش بنیان را دارند به خصوص بتوانند در پارک‌های علم و فناوری حضور فعال داشته یا عضو شبکه فناوری دانشگاه باشند و بتوانند خدمات پژوهشی مربوطه ارائه دهند و امتیاز گرت در این زمینه را دریافت نمایند. در واقع عدم توازن مواد در آیین‌نامه گرت دانشگاه‌های مختلف نشان می‌دهد در هریک از آیین‌نامه‌ها یکی از مواد نسبت به سایرین وزن بیشتری را داشته است.

مقایسه این چنین نمونه‌های منتخبی در حوزه‌ی آیین‌نامه گرت که برگرفته از اصول و مفاد آیین‌نامه ارتقاء، می‌باشد اگر چه نشان داد واحدهای مورد بررسی دارای شباهت‌هایی هستند، ولی ساختار و ماهیت آن در دانشگاه‌های داخلی ایران متفاوت است. اما میزان تفاوت‌های بین آنها در حوزه‌ی امتیازدهی بیشتر است. در نهایت وسعت و تنوع امتیازدهی، چگونگی و نحوه هزینه‌کرد، صرف نمودن اعتبار تخصیص یافته به انواع فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه‌های مورد بررسی و شیوه‌نامه مبنای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بسیار است. علت بروز این تفاوت‌ها، ناهمگنی و تفاوت در شیوه‌نامه‌های است که توسط شورای سیاست‌گذاری هر دانشگاه تصویب و ابلاغ می‌شود.

در پایان پیشنهاد می‌شود در تدوین آیین‌نامه‌های اعتبار ویژه پژوهشی متناسب با ماهیت فعالیت‌های پژوهشی هر حوزه به ویژه حوزه علوم انسانی توجه کافی مبذول شود. فعالیت‌های پژوهشی حوزه علوم انسانی راه‌گشای بسیاری از مسائل و مشکلات جامعه امروزی است توجه و اهمیت بیشتر به ارزشیابی ویژه آن، ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به اینکه الگوی کلی تدوین آیین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌های تخصیص از کشورهای غربی الهام گرفته شده است، اما به دلیل ساختار و ماهیت دانشگاه‌های دولتی ایران به ویژه آنها که در حوزه علوم انسانی فعالیت دارند، الگوی واحدی در تنظیم این نوع آیین‌نامه‌ها به چشم نمی‌خورد و همین تفاوت سبب بروز موانعی در بهبود وضعیت پژوهش‌های علوم انسانی شده است.

References

- Benevenant. AR., Alonso Arrovo. A., Anguita Sánchez. M., Bolanos Pizarro. M., Heras. M., & et al. (2011). Evolution and Scientific Impact of Research Grants from the Spanish Society of Cardiology and Spanish Heart Foundation (2000-2006). *Revista Española de Cardiología* (English Edition), 64(10), 904-915.
- Buttel. F.H., Martin Kennev. J.K. & Douglas. S. (1986). Industry-university relationships and the land-grant system. *Agricultural Administration*, 23, pp. 47-181.
- Friedman, M. & Friedman, R. (1990). *Free to choose: A personal statement*. London: Pan.
- Galvani-Moghaddam. G. & Hevdari Nesab. L. (2015). Analysis. Evaluation and Pathology of Research Grants: A case study of two universities in Tehran. *Quarterly Journal of Knowledge and Information Management*. 3(2), pp.63-74. (In Persian).
- Ghahremani. M., Abolghasmi. M., Arefi. M., & Ateshak. M. (2012). Improving effectiveness of research Grants at Shahid Beheshti university. *Biennial Journal of Management and planning in Educational Systems*. 5(8), 28-43. (In Persian).
- Jowkar. A., Didegah. F., & Gazni. A. (2011). The effect of funding on academic research impact: A case study of Iranian publications. *Aslib Proceedings: New Information Perspectives*, 63(6), 593-602. (In Persian).
- Landry. R., Traore. N., & Godin. B. (1996). An econometric analysis of the effect of collaboration on academic research productivity. *Higher Education*, 32(3), 283-301.
- Liefner. I. (2003). Funding, resource allocation and performance in higher education system. *Higher Education*, 46, pp. 469-489.
- Phillimore. F. (1986). *Commercializing higher education in the UK: the state, industry and peer review*. Ph.D. Thesis, University of Cambridge.
- Sotoudeh. H., Omid. M. H. (2015). Investigating the role of domestic and foreign research credits in improving research effectiveness: the case study of Iran's scientific productions in the expanded profile of sciences in the period from 2008 to 2011. *Library and information science studies*. DOI: 2016.11639. 1022055 8(18) 45-66. (In Persian).
- Spathis. C. & Ananiadis. J. (2004). The accountability system and resource allocation reform in a public university. *The International Journal of Educational Management*, 18(3), pp. 192-224.
- Wang. X., Liu. D., & Ding. K. (2012). Science funding and research output: a study on 10 countries. *Scientometrics*, 91(2), 591-599.
- Yousefi. H. (2021). The requirements for the efficiency of the faculty member promotion system. *Deputy of Cultural Studies* (Islamic Council Research Center). Subject code: 270, Serial number: 17599. (In Persian).
- Zhao. D. (2010). Characteristics and impact of grant-funded research: a case study of the library and information science field. *Scientometrics*, 84(2), 293-306.

[https://www.dlp.msrt.ir-\(1390-1391-1394-1401\)](https://www.dlp.msrt.ir-(1390-1391-1394-1401))

[https://www.sbu.ac.ir/fa/web/resvp/regulations-\(1401\)](https://www.sbu.ac.ir/fa/web/resvp/regulations-(1401))

[https://research.ut.ac.ir-\(1401\)](https://research.ut.ac.ir-(1401))

[https://www.tabrizu.ac.ir-\(1401\)](https://www.tabrizu.ac.ir-(1401))

[https://research.shirazu.ac.ir/-\(1401\)](https://research.shirazu.ac.ir/-(1401))

[https://vpr.um.ac.ir/index.php/fa/faculty/grant2-\(1401\)](https://vpr.um.ac.ir/index.php/fa/faculty/grant2-(1401))